Vogelgriep en de griepprik

Met deze email informeren wij u over de geadviseerde maatregelen voor mensen die in hun (vrijwilligers)werk in contact kunnen komen met dieren met vogelgriep en de mogelijkheid tot het halen van een gratis griepprik voor mensen die veel in contact kunnen komen met besmette dieren.

Welke maatregelen gelden voor mensen die voor hun werk in contact komen met dieren met vogelgriep?

De overheid adviseert 2 dingen: draag beschermingsmiddelen zoals handschoenen en haal een griepprik.

Handschoenen, mondkapjes en andere beschermingsmiddelen

De overheid adviseert medewerkers van dierenambulances en wildopvangcentra om beschermingsmiddelen te dragen als zij in contact komen met wilde, besmette dieren. Dit zijn bijvoorbeeld handschoenen, mondkapjes en schorten.

Griepprik voor mensen die veel in contact komen met mogelijk besmette dieren

De overheid adviseert ook een griepprik voor mensen die voor hun (vrijwiligers)werk veel in contact komen met besmette dieren. Dit is de ‘normale’ griepprik die beschermt tegen griep bij mensen, en dus niet een prik die beschermt tegen de vogelgriep.

Deze griepprik verkleint de kans dat het mensengriepvirus en vogelgriepvirus mengen tot een nieuw virus. Dat kan gebeuren als iemand door beide virussen tegelijkertijd besmet is. Dit nieuwe virus kan gevaarlijk zijn voor mensen. Dit risico op mengen geldt niet alleen voor de vogelgriep, maar ook voor de varkensgriep.

Mensen die veel in contact zijn met vogels en varkens kunnen vanaf eind 2026 een gratis griepprik krijgen. Het gaat om:

- Pluimveehouders en hun personeel
- Varkenshouders en hun personeel
- Transporteurs van vogels en varkens
- Vertegenwoordigers van voerfabrikanten
- Medewerkers van slachterijen
- Dierenartsen en hun personeel
- Jagers die provincies helpen met het beheersen van de aantallen vogels
- Medewerkers en vrijwilligers van:
    - dierenambulances
    - kinderboerderijen
    - dierenopvangorganisaties

- Terrein- en groenbeheerders, zoals medewerkers van parken of bossen
- Vogelonderzoekers en vrijwilligers

Nu moeten deze mensen of hun werkgevers de griepprik nog betalen. Tenzij ze al een jaarlijkse uitnodiging ontvangen vanwege hun gezondheid of omdat ze ouder dan 60 jaar zijn. Vanaf het najaar van 2026 kunnen ze bij de huisarts om een griepprik vragen, met als reden dat zij door hun werk met dieren meer risico lopen op een gevaarlijk griepvirus. De huisartsen geven de griepprik dan tijdens de jaarlijkse vaccinatieronde in het najaar, voor de start van het griepseizoen.

Bovenstaande informatie is ook te vinden op: https://www.rijksoverheid.nl/vraag-en-antwoord/vogelgriep/welke-maatregelen-medewerkers-met-contacten-wilde-dieren-met-vogelgriep

Hopend u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Bezuidenhoutseweg 73 | 2994 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

www.minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl

Brabant laat wilde zwijnen toe, maar trekt duidelijke grenzen

Provincie kiest voor nieuwe koers: ruimte voor het zwijn in natuurgebieden, streng optreden bij landbouwschade en overlast

DEN BOSCH – Wilde zwijnen horen voortaan bij het Brabantse landschap, maar niet overal. De provincie Noord-Brabant laat het beleid varen waarbij de dieren in principe uit de provincie moesten worden geweerd. In plaats daarvan komt er een scherper gereguleerd beheer. Zwijnen krijgen ruimte in bos- en natuurgebieden, terwijl hun aanwezigheid in landbouwgebieden en de bebouwde kom zoveel mogelijk moet worden voorkomen.

Met de nieuwe koers wil het provinciebestuur een einde maken aan een beleid dat volgens de provincie in de praktijk nauwelijks uitvoerbaar bleek. Wilde zwijnen zijn de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker in Brabant aanwezig en het volledig weren van de dieren bleek niet effectief. Daarom kiest de provincie nu voor een aanpak waarbij hun aanwezigheid wordt geaccepteerd, maar de risico’s actief worden beheerst.

Schade voorkomen

De belangrijkste doelstelling is het beperken van schade, overlast en verkeersonveiligheid. Wilde zwijnen kunnen landbouwgewassen beschadigen en vormen een risico wanneer zij wegen oversteken. Vooral wanneer dieren zich buiten natuurgebieden begeven, wil de provincie sneller kunnen ingrijpen.

Daarvoor worden de afspraken tussen provincie, jachthouders en grondeigenaren aangescherpt. Ook moet de samenwerking met gemeenten, de agrarische sector en de Faunabeheereenheid Noord-Brabant (FBE) beter worden georganiseerd.

Het beheer wordt bovendien afhankelijk van de locatie. In bos- en natuurgebieden, waar de risico’s voor landbouw en verkeer kleiner zijn, wordt gekozen voor een extensievere aanpak. Daar wordt meer ruimte gelaten voor de aanwezigheid van wilde zwijnen.

Boeren kunnen subsidie krijgen

Ook preventie krijgt een belangrijke plaats in het nieuwe beleid. Boeren die maatregelen nemen om te voorkomen dat wilde zwijnen landbouwgewassen beschadigen, kunnen daarvoor subsidie ontvangen.

De provincie wil daarmee voorkomen dat er pas wordt gehandeld nadat schade is ontstaan. Door landbouwbedrijven te ondersteunen bij preventieve maatregelen moet de kans op schade worden verkleind.

Daarnaast wil Brabant het melden van zwijnen eenvoudiger maken. Er wordt gewerkt aan een mobiele applicatie waarmee inwoners en betrokken partijen laagdrempelig meldingen kunnen doorgeven. De provincie verwacht daardoor sneller zicht te krijgen op de verspreiding en eventuele problemen.

Interventieteam bij oplopende risico’s

Wanneer de situatie daarom vraagt, kan het beheer worden opgeschaald. Hiervoor wordt een escalatieladder ingevoerd. Bij toenemende schade, overlast of risico’s kunnen zwaardere maatregelen worden ingezet.

In het uiterste geval kan een interventieteam in actie komen. De FBE krijgt daarbij een nadrukkelijke coördinerende taak en wordt versterkt om die rol goed te kunnen uitvoeren.

De provincie wil zo voorkomen dat problemen blijven voortduren voordat er wordt ingegrepen. Tegelijkertijd moet de escalatieladder ervoor zorgen dat maatregelen aansluiten bij de ernst van de situatie.

Voorbereid op Afrikaanse varkenspest

Naast de dagelijkse beheersing van de zwijnenpopulatie bereidt Noord-Brabant zich voor op een mogelijke uitbraak van Afrikaanse varkenspest (AVP). Voor deze dierziekte komt een afzonderlijke crisisaanpak.

Een uitbraak kan grote gevolgen hebben voor zowel wilde zwijnen als de varkenshouderij. Met een vooraf uitgewerkte aanpak wil de provincie ervoor zorgen dat duidelijk is welke partijen verantwoordelijk zijn en welke maatregelen bij een crisis kunnen worden genomen.

Meer ruimte voor natuur

Hoewel het nieuwe beleid nadrukkelijk gericht is op het beperken van risico’s, wil de provincie het wilde zwijn niet uitsluitend als probleemsoort benaderen. Het dier heeft

volgens het provinciebestuur ook ecologische waarde en kan bijdragen aan de natuurbeleving.

Daarom wordt gekozen voor een onderscheid tussen gebieden waar de aanwezigheid van zwijnen relatief weinig risico oplevert en gebieden waar de gevolgen groter kunnen zijn.

De boodschap van de provincie is daarmee helder: **het wilde zwijn mag in Brabant blijven, maar krijgt geen vrij spel.**

Nauwkeuriger volgen

De provincie gaat de ontwikkeling van de zwijnenpopulatie bovendien beter monitoren dan voorheen. Door de aanwezigheid en verspreiding van de dieren nauwkeuriger in kaart te brengen, moet sneller duidelijk worden waar risico's ontstaan.

De nieuwe aanpak is volgens het provinciebestuur nadrukkelijk een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Provincie, FBE, boeren, gemeenten, grondeigenaren en andere betrokken partijen moeten samen zorgen voor een werkbaar evenwicht tussen natuur en de belangen van landbouw, verkeer en leefomgeving.

Om de nieuwe koers officieel vast te leggen, stellen Gedeputeerde Staten gewijzigde beleidsregels vast. Ook worden de provinciale randvoorwaarden geïmplementeerd en de benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld.

Daarmee maakt Brabant een duidelijke beleidsomslag: van **'geen wilde zwijnen' naar 'wilde zwijnen, maar onder duidelijke voorwaarden'**.

Animal Rights maakt opnieuw bezwaar tegen afschot reeën in Drenthe

Animal Rights heeft opnieuw bezwaar gemaakt tegen de vergunning van de provincie Drenthe om reeën af te schieten. Volgens de dierenrechtenorganisatie is onvoldoende aangetoond dat afschot nodig is om het aantal aanrijdingen met reeën terug te dringen.

De provincie wil ingrijpen omdat er jaarlijks honderden aanrijdingen met reeën plaatsvinden. Vorig jaar werden in Drenthe 1.265 ongelukken geregistreerd, ongeveer 450 meer dan het jaar ervoor. Gedeputeerde Henk Emmens stelt dat maatregelen nodig zijn voor de verkeersveiligheid.

Animal Rights betwijfelt echter of het aantal aanrijdingen samenhangt met de omvang van de reeënpopulatie. Volgens de organisatie spelen vooral het gedrag van weggebruikers en de verkeerssituatie een rol. Ook vindt Animal Rights dat eerst meer niet-dodelijke maatregelen moeten worden ingezet, zoals wildpassages, lagere snelheden en betere waarschuwingsborden.

Eerder dit jaar kreeg Animal Rights samen met Fauna4Life al gelijk van de rechtbank. De provincie had toen onvoldoende onderbouwd waarom afschot noodzakelijk was. Inmiddels heeft de provincie een nieuwe vergunning afgegeven, waartegen Animal Rights opnieuw bezwaar heeft ingediend.

De provincie moet het bezwaar nu beoordelen. Als Animal Rights zich niet kan vinden in de uitkomst, kan de organisatie opnieuw naar de rechter stappen.

Collectieve Ganzendag WBE’s Noord-Holland op 26 september 2026

Beste WBE-leden,

Hierbij nodigen wij u uit om actief deel te nemen aan de

collectieve ganzendag WBE’s Noord-Holland op 26 september.

Deze dag is georganiseerd om gezamenlijk uitvoering te geven aan het ganzenbeheer en zo tot een optimaal afschot te komen. Eerdere collectieve dagen hebben aangetoond dat deze aanpak zeer effectief is.

Iedereen jaagt in zijn eigen veld. De starttijd is **06.29 uur**, één uur vóór zonsopkomst.

Wij vragen u om een mede-uitvoerder en/of schadebestrijder mee te nemen, zodat we gezamenlijk een zo groot mogelijke inzet kunnen realiseren.

Denk er daarnaast aan dat **iedere deelnemer zijn eigen afschot- en verjaagacties registreert**. Dit geeft een realistisch beeld van de inzet van alle jagers. Wanneer één persoon het volledige tableau registreert, ontstaat een vertekend beeld in de cijfers. Juist deze cijfers zijn van groot belang. Op dit moment is er namelijk sprake van onderregistratie.

Wij hopen op een actieve bijdrage van iedereen, zodat we van deze collectieve ganzendag een succes kunnen maken.

Heeft u vragen? Neem dan contact op met uw WBE.

Met vriendelijke groet,

WBE Werkgroep Ganzenbeheer

Bob Pieters (06 5756 3601)
Jan Neimeyer (06 3850 7832)

Kabinet houdt koers in wolvenbeleid ondanks zorgen over natuur en veiligheid

Het kabinet erkent dat het slecht gaat met de Nederlandse natuur en biodiversiteit. Toch verandert het de koers van het wolvenbeleid niet wezenlijk. Volgens staatssecretaris Erkens spelen wolven een belangrijke rol in het ecosysteem, maar wegen de veiligheid van inwoners en de bescherming van gehouden dieren zwaar mee.

De uitvoering blijft voor al een taak van de provinci

es
.
Zi
j
ga
an
ov
er
ve
rg
un
ni
ng
en
,
to
ez
ic
ht
en
ha
nd
ha
vi
ng
.
He
t
Ri
jk
on
de
rs
te
un
t
me

t
in
fo
rm
at
ie
vi
a
he
t
La
nd
el
ij
k
In
fo
rm
at
ie
pu
nt
Wo
lv
en
en
he
lp
t
bi
j
de
op
ri
ch
ti
ng

van een Landelijk Desk undigent eam Wolven. Dat team moet naar verwachting voor

het
t
ei
nd
e
va
n
he
t
ja
ar
kl
aa
r
zi
jn
.

Een gevoelig onderdeel is de vooraf verleende vergunning om in uitzonderlijke gevallen snel te kunnen ingrijpen. Dat kan bijvoorbeeld spelen als een wolf een mens heeft verwond. Het kabinet erkent dat deze aanpak juridische risico’s kent, maar zegt die te beperken met extra waarborgen, zoals advies van een wolvendeskundige en een informatieplicht richting het bevoegd gezag.

Uit de antwoorden blijkt verder dat de meeste gemelde schade aan landbouwdieren plaatsvond bij onvoldoende of ontbrekende bescherming. Het kabinet werkt aan een beleidsregel om de zorgplicht van dierhouders duidelijker te maken. Of schadevergoeding wordt gekoppeld aan preventiemaatregelen, blijft echter een keuze van de provincies.

Zowel het aantal meldingen van schade door wolven als het bedrag dat aan schadevergoeding werd uitgekeerd is in het afgelopen jaar sterk toegenomen. Het aantal meldingen van schade nam met ruim 39% toe en het uitgekeerde bedrag na schade steeg met ruim 67%. Dat meldt staatssecretaris Erkens

van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur aan de Tweede Kamer in een reactie op vragen van de Partij voor de Dieren.

Op basis van de beschikbare gegevens van BIJ12 over schademeldingen in het kader van aanvallen op landbouwdieren door wolven blijkt dat in een aanzienlijk deel van de gevallen sprake was van beschermingsmaatregelen die niet in overeenstemming waren met de provinciale adviesnormen. In 2025 werden er in totaal 1.121 schademeldingen na aanvallen van vee door wolven gedaan bij BIJ12. Bij 1.040 gevallen werd vastgesteld dat het vee onvoldoende werd beschermd. In totaal keerde BIJ12 voor 1,55 miljoen euro uit aan veehouders die schade leden door een aanval van een wolf op hun vee.

bron: Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, 31/08/2026

Einde aan jarenlange groei van ganzenschade in Noord-Holland

De schade die grauwe ganzen veroorzaken aan voorjaarsgras in Noord-Holland lijkt dit jaar voor het eerst te stabiliseren. Na jaren van sterke groei is de totale schade in de periode van 1 november 2025 tot en met 4 juli 2026 uitgekomen op circa € 8,2 miljoen. Dat is ongeveer € 97.000 minder dan in dezelfde periode in 2025. Dat blijkt uit voorlopige cijfers van BIJ12.

De provincie heeft de intensieve aanpak van ganzen dit voorjaar uitgebreid van Texel naar de hele provincie. Op Texel wordt al meerdere jaren volgens deze aanpak gewerkt.

Gedeputeerde Jelle Beemsterboer: “De afgelopen jaren zagen we de ganzenschade in Noord-Holland steeds verder oplopen. Nu zien we voor het eerst een omslag: de groei is gestopt. Op Texel, waar al langer intensief beheer plaatsvindt, zien we dat deze ontwikkeling zich uiteindelijk vertaalt in een kleinere ganzenpopulatie en een duidelijke vermindering van de schade. Bij de start van het ganzenplan hebben we gezegd dat we drie jaar nodig hebben om resultaat te zien. Het intensieve beheer is in februari gestart en we zien nu de eerste voorzichtige resultaten.”

De grauwe gans veroorzaakt in Noord-Holland de meeste schade aan voorjaarsgras. De totale schade is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dat kwam vooral doordat op steeds meer percelen schade werd gemeld en vastgesteld.

In 2026 lijkt daar voorzichtig verandering in te komen. Hoewel op meer percelen schade is gemeld, is de totale schade niet verder toegenomen. Daarmee lijkt een einde te komen aan de jarenlange groei.

Texel laat effect van meerjarig beheer zien

Op Texel, waar de intensieve aanpak al meerdere jaren wordt toegepast, is de ontwikkeling inmiddels duidelijker zichtbaar. Tijdens de julitelling van 2026 is de populatie grauwe ganzen met 44 procent afgenomen ten opzichte van 2025. Ook de schade aan voorjaarsgras is in 2026 met 28 procent gedaald.

De resultaten op Texel laten zien dat een meerjarige, intensieve aanpak effect kan hebben op zowel de omvang van de ganzenpopulatie als de schade.

Op basis van de ervaringen met het meerjarige intensieve beheer op Texel is de aanpak vanaf dit voorjaar uitgebreid naar de rest van Noord-Holland. Daarbij ligt de nadruk op de grauwe gans, omdat deze soort in de provincie de meeste schade veroorzaakt.

Onderzoek van de Faunabeheereenheid Noord-Holland laat zien dat meerdere jaren van extra inzet nodig zijn om het aantal grauwe ganzen in de hele provincie daadwerkelijk te laten afnemen. De resultaten op Texel ondersteunen deze conclusie.

Daarom heeft de provincie de inzet in het voorjaar flink verhoogd. Van 1 februari tot en met 31 mei 2026 zijn in Noord-Holland 36.584 ganzen geschoten. Dat is 97 procent meer dan in dezelfde periode in 2024. Daarnaast zijn tijdens de ruiperiode 13.909 ganzen gevangen.

Provinciale Staten hebben voor het intensievere ganzenbeheer tot en met 2028 € 9 miljoen beschikbaar gesteld.

De provincie ziet de huidige cijfers als een bemoedigend eerste resultaat van de intensivering van het ganzenbeheer. De cijfers zijn nog voorlopig. BIJ12 maakt het schadebeeld aan het einde van het jaar compleet en valideert de gegevens.

Raad van State bevestigt: provincie Utrecht hoeft aandeel van vos in predatie niet exact aan te tonen

Raad van State

Uitspraak over een ontheffing die het college van gedeputeerde staten van Utrecht al in 2020 verleende aan Faunabeheereenheid

Utrecht voor het doden van *vossen* in weidevogelgebieden en bij biologische kippenbedrijven in de provincie Utrecht. Stichtingen de Faunabescherming, Fauna4Life en Animal Rights waren het niet eens met deze ontheffing en kwamen daartegen in beroep bij de rechtbank Midden-Nederland.

De rechtbank oordeelde in 2022 dat het college onvoldoende had onderbouwd dat het doden van *vossen* noodzakelijk is om weidevogelgebieden en pluimvee te beschermen en dat er geen andere bevredigende oplossingen bestaan. De rechtbank droeg het college op om een nieuw besluit te nemen. Het college is tegen de uitspraak van de rechtbank in hoger beroep gekomen bij de Afdeling bestuursrechtspraak. En met succes, zo blijkt uit de uitspraak van vandaag.

Het is namelijk geen eis voor het college van gedeputeerde staten dat het □□□□□□□□ wat “het precieze aandeel van de vos is in de predatie van weidevogels, of wat het effect van een groter afschot van *vossen* op de stand van deze vogels is.” Het college moet voldoende □□□□□□□□□□□ maken dat de ontheffing bijdraagt aan het belang van de bescherming van weidevogels. Het hoger beroep van het college is dan ook gegrond.

Na de uitspraak van de rechtbank heeft het college in 2023 een nieuw besluit genomen en de ontheffing voor het doden van *vossen* in stand gelaten. De bezwaren van de Faunabescherming, Fauna4Life en Animal Rights hebben ook betrekking op dit nieuwe besluit. Maar volgens de Afdeling bestuursrechtspraak hebben de stichtingen in dit geval geen belang meer bij een rechterlijke uitspraak. De ontheffing is namelijk niet meer van kracht en de Wet natuurbescherming waarop de ontheffing is gebaseerd is inmiddels ingetrokken. En ook het Faunabeheerplan 2019-2025 dat aan de ontheffing ten grondslag lag, geldt niet meer.

Het antwoord op de vraag of het in dit geval aannemelijk is dat het doden van de vos noodzakelijk is om de weidevogels te beschermen, zal niet in relevante mate van betekenis zijn voor

toekomstige gevallen, aldus de Afdeling bestuursrechtspraak. ECLI ECLI:NL:RVS:2026:5173 Datum uitspraak 2 september 2026

- uitspraak

Jaarlijkse Hubertusviering in de Kerk op ’t Kip in Rekken

Op zondag 25 oktober vindt de jaarlijkse Hubertusviering plaats in de Kerk op ’t Kip, aan de Rekkenseweg 42 in Rekken.

Om 10.30 uur begint de viering, waarin Mia Tankink voorgaat. Zoals ieder jaar wordt de viering muzikaal omlijst door het dames- en herenkoor uit Rekken, aangevuld met sfeervolle klanken van de jachthoornblazers.

Iedereen is van harte welkom om deze bijzondere viering bij te wonen. Ook honden zijn welkom! Traditiegetrouw worden de honden na afloop van de viering gezegend.

Na afloop is er gelegenheid om onder het genot van een kop koffie of iets te drinken nog gezellig samen te zijn.

Komt allen en beleef samen met ons deze mooie traditie!

Vacature: Penningmeester NOJG Regiobestuur Utrecht

NOJG afdeling Utrecht is een betrokken en actieve vereniging voor voorjagers en jagers in de regio. Wij organiseren ongeveer vier tot zes keer per jaar een activiteit voor onze leden uit de regio, wij vergaderen ongeveer zes keer per jaar, dit is inclusief onze ALV.

Functieomschrijving

Als penningmeester ben je verantwoordelijk voor het financiële beheer van onze regio. Je zorgt voor een transparante administratie, bewaakt het budget en adviseert het bestuur over financiële beslissingen.

Taken en verantwoordelijkheden

- Bijhouden van de financiële administratie
- Opstellen van het jaarlijkse budget en de jaarrekening
- Verzorgen van betalingen en facturatie
- Incasseren van betalingen bij georganiseerde evenementen
- Financieel verslag uitbrengen tijdens bestuursvergaderingen en de ALV
- Adviseren over financiële mogelijkheden en risico’s

Wij vragen

- Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid
- Ervaring met (basis) boekhouding of bereidheid dit te leren
- Goede communicatieve vaardigheden
- Affiniteit met de doelstellingen van onze vereniging
- Beschikbaarheid voor ongeveer 2 uur per maand

Wij bieden

- Een leuke en waardevolle vrijwilligersfunctie
- Samenwerking met een enthousiast bestuur
- Ruimte voor eigen inbreng en ideeën
- Waardering en zichtbare impact op onze vereniging

Interesse?

Stuur je motivatie en eventuele ervaring zo spoedig mogelijk naar Monique Jansen, utrecht@nojg.nl

Voor vragen kun je contact opnemen met Kees Oostenbrink (Voorzitter Regiobestuur Utrecht) Telefoonnummer: 06-5438 4351

Wat betekent de uitspraak van 26 februari 2026 van het Europese Hof voor het

faunabeheer in Nederland?

De uitspraak van het Europese Hof van Justitie van 26 februari 2026 kan belangrijke gevolgen hebben voor de manier waarop Nederland omgaat met faunabeheer. De kern van de uitspraak is dat bij de bescherming van wilde vogels niet uitsluitend naar afzonderlijke dieren of naar één specifiek natuurgebied moet worden gekeken. Het gaat om het behoud van de populatie als geheel en om het bereiken van een ecologisch bevredigend niveau.

Dat uitgangspunt kan ruimte bieden voor een meer evenwichtige benadering van faunabeheer. In Nederland wordt de discussie over beheer en schadebestrijding echter nog vaak gevoerd vanuit het uitgangspunt dat iedere mogelijke verslechtering of verstoring moet worden uitgesloten. De uitspraak van het Hof lijkt voor dat uitgangspunt minder ruimte te laten.

Van één dier naar de populatie

Een belangrijk onderdeel van de uitspraak is dat de bescherming van vogels niet uitsluitend moet worden beoordeeld aan de hand van afzonderlijke exemplaren. Het Hof benadrukt dat het verbod op verstoring betrekking heeft op verstoringen die van wezenlijke invloed zijn op het niveau van de populaties.

Dat onderscheid is van grote betekenis voor het Nederlandse faunabeheer. In de praktijk kan een besluit over beheer of een activiteit soms worden bepaald door de aanwezigheid van één of enkele vogels. Wanneer daardoor bijvoorbeeld werkzaamheden, evenementen of beheermaatregelen worden stilgelegd, kan dat leiden tot disproportionele gevolgen.

De uitspraak geeft aanleiding om opnieuw te bekijken of dergelijke besluiten voldoende rekening houden met de omvang en ontwikkeling van de betreffende populatie. Een individueel

dier kan bescherming verdienen, maar dat betekent niet automatisch dat iedere menselijke activiteit in de omgeving moet worden uitgesloten.

Meer ruimte voor beheer en schadebestrijding?

Voor het faunabeheer is vooral van belang dat het Europese Hof ruimte ziet om bij de beoordeling ook rekening te houden met maatregelen die elders de habitat van een soort verbeteren.

Dat kan relevant zijn bij soorten waarvan de populatie zich over meerdere gebieden verspreidt. Wanneer een soort op de ene locatie minder voorkomt, hoeft dat niet zonder meer te betekenen dat iedere activiteit die daar invloed op heeft verboden moet worden. Van belang is ook wat er op populatieniveau gebeurt en welke maatregelen elders worden genomen.

Voor Nederland betekent dit dat het huidige systeem van faunabeheer mogelijk opnieuw tegen het licht moet worden gehouden. Daarbij gaat het onder meer om:

- beheer van populaties die lokaal voor overlast of schade zorgen;
- bescherming van landbouwgewassen en veehouderij;
- beperking van schade aan natuurgebieden;
- beheer van soorten die lokaal sterk in aantal zijn toegenomen;
- maatregelen tegen verstoring en schade;
- en de beoordeling van activiteiten in en rond Natura 2000-gebieden.

Een natuurbeleid dat uitsluitend kijkt naar het voorkomen van iedere mogelijke lokale verstoring kan immers tot een andere uitkomst leiden dan beleid dat het functioneren van populaties

en ecosystemen als geheel beoordeelt.

Ook economische en maatschappelijke belangen tellen mee

De Europese vogelrichtlijn heeft niet alleen een ecologische doelstelling. In de uitleg van het Hof wordt ook gewezen op economische en recreatieve eisen.

Dat is relevant voor Nederland, waar faunabeheer direct raakt aan landbouw, natuurbeheer, infrastructuur, recreatie en de leefomgeving van burgers. Het uitgangspunt zou daarom niet moeten zijn dat economische activiteiten automatisch ondergeschikt zijn zodra een beschermde soort aanwezig is.

De vraag zou moeten zijn of een activiteit daadwerkelijk een wezenlijke negatieve invloed heeft op de instandhouding van de betreffende populatie en, zo ja, of die invloed met gerichte maatregelen kan worden voorkomen of beperkt.

Dat vraagt om een meer proportionele beoordeling.

Gevolgen voor provincies en faunabeheereenheden

De uitspraak kan ook gevolgen hebben voor de juridische onderbouwing van provinciale faunabeheerplannen en ontheffingen.

Bij besluiten over populatiebeheer zou nadrukkelijker kunnen worden gekeken naar de totale populatie, de ontwikkeling daarvan en de effecten van beheer op langere termijn. Een lokale aanwezigheid van een soort hoeft dan niet automatisch bepalend te zijn voor het gehele beheerbesluit.

Voor faunabeheereenheden en terreinbeheerders kan dit betekenen dat zij hun onderbouwing meer moeten richten op

populatieniveau en op de daadwerkelijke ecologische effecten van een maatregel. Tegelijkertijd blijft een zorgvuldige wetenschappelijke onderbouwing noodzakelijk: de uitspraak betekent niet dat iedere vorm van beheer zonder meer is toegestaan.

Geen vrijbrief voor onbeperkt afschot

De uitspraak moet daarom ook niet worden gelezen als een vrijbrief voor onbeperkt ingrijpen in vogelpopulaties of andere beschermde fauna.

De Europese beschermingsregels blijven bestaan. Het verschil zit vooral in de manier waarop de effecten moeten worden beoordeeld. Niet ieder risico is automatisch een verboden risico en niet iedere verstoring van een individueel dier heeft noodzakelijkerwijs gevolgen voor de populatie.

Voor het Nederlandse faunabeheer ligt hier een belangrijke opdracht: onderscheid maken tussen maatregelen die daadwerkelijk noodzakelijk zijn om populaties en ecosystemen te beschermen en maatregelen die vooral voortkomen uit een streven om ieder denkbaar risico uit te sluiten.

Tijd voor herziening van het Nederlandse beleid

De uitspraak van het Europese Hof geeft Nederland aanleiding om het huidige faunabeleid opnieuw te beoordelen.

Daarbij zouden bestaande beleidsregels, vergunningverlening en juridische adviezen moeten worden getoetst aan de nieuwe Europese uitleg. Het heeft weinig zin om nationaal vast te houden aan strengere uitgangspunten wanneer die niet langer noodzakelijk zijn vanuit het Europese recht.

Voor het faunabeheer zou de kernvraag daarom moeten verschuiven van:

“Kunnen we iedere verstoring van ieder individueel dier uitsluiten?”

naar:

“Heeft deze maatregel daadwerkelijk een wezenlijke invloed op de instandhouding van de populatie, en is ingrijpen proportioneel en ecologisch noodzakelijk?”

Dat is geen keuze voor minder natuur. Het is een keuze voor natuurbeleid dat meer rekening houdt met populaties, ecosystemen en de werkelijkheid buiten de grenzen van één natuurgebied.

De uitspraak van het Europese Hof biedt Nederland daarmee mogelijk meer ruimte voor effectief en proportioneel faunabeheer. Het is nu aan het Rijk, de provincies en de uitvoeringspraktijk om die ruimte ook daadwerkelijk te benutten.